

Θεσσαλονίκη: Πώς «η μουσική με τα μάτια» θα ενταχθεί στην ελληνική δημόσια εκπαίδευση

/ Γενικά Θέματα / Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Το EyeHarp είναι το πρώτο μουσικό όργανο που επιτρέπει σε άτομα με κινητική αναπηρία να μαθαίνουν και να παίζουν μουσική με το βλέμμα ή με κινήσεις του κεφαλιού

Η μελωδία από το “ Χάρτινο το φεγγαράκι” του Μάνου Χατζηδάκη πλημμύρισε απόψε την αίθουσα συνεδριάσεων του περιφερειακού συμβουλίου Κεντρικής Μακεδονίας. Την ίδια στιγμή διαφορετικά χρώματα εμφανίζονταν στην οθόνη που βρίσκεται στο κέντρο της αίθουσας για να σηματοδοτήσουν τις νότες που εναλλάσσονταν η μία μετά την άλλη. Όσοι βρέθηκαν εκεί για να παρακολουθήσουν την ημερίδα της Περιφέρειας για την επαγγελματική εκπαίδευση, έβλεπαν μπροστά τους την εκπαιδευτικό Μαρία Βαρσαμά, να στέκεται όρθια απέναντι από έναν υπολογιστή και να παίζει μουσική. Τα χέρια της ήταν εντελώς ακίνητα, το ύφος της ήταν απολύτως προσηλωμένο στην οθόνη και το μόνο που κινούνταν ήταν οι κόρες των ματιών της....

Το ίδιο μουσικό όργανο, το EyeHarp, το πρώτο μουσικό όργανο που επιτρέπει σε άτομα με κινητική αναπηρία να μαθαίνουν και να παίζουν μουσική με το βλέμμα ή

με κινήσεις του κεφαλιού, το παίζουν αυτή τη στιγμή επτακόσια άτομα σε ολόκληρο τον κόσμο. «Από αυτά, τα 137 είναι Έλληνες και Ελληνίδες, είναι παιδιά που φοιτούν σε δημόσια σχολεία της Κεντρικής Μακεδονίας και της Κρήτης» τόνισε, μιλώντας στο ΑΠΕ - ΜΠΕ, η κ. Βαρσαμά, Διδάκτωρ του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και μεταδιδακτορική ερευνήτρια του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Δημιουργός του λογισμικού ο Ζαχαρίας Βαμβακούσης

Δημιουργός του σχετικού λογισμικού είναι ο ερευνητής νέων μουσικών ψηφιακών οργάνων για προσβασιμότητα, Ζαχαρίας Βαμβακούσης. «Πρόκειται ουσιαστικά για μια παγκόσμια καινοτομία που αναπτύχθηκε στην Ισπανία από τον κ. Βαμβακούση, πριν από 12 χρόνια», είπε η κ. Βαρσαμά και τόνισε ότι μετά από προσπάθεια, εντάχθηκε στη δημόσια εκπαίδευση στη χώρα μας και μπορεί πλέον κανείς να δει τον αντίκτυπο που έχει. Η ίδια, στο πλαίσιο της ενασχόλησής της με την εκπαιδευτική συμπερίληψη στην Ελλάδα, υπογράμμισε τη σημασία της επικοινωνίας της τεχνολογίας ώστε να φτάνει στον τελικό χρήστη, προσθέτοντας ότι «ουσιαστικά μιλάμε για μια τεχνολογία που υπήρχε και κανείς στην Ελλάδα δεν τη γνώριζε».

Πώς μια κάμερα μεταφράζει το βλέμμα

Εξηγώντας τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το EyeHarp, η κ. Βαρσαμά ανέφερε: «Όπως κάθε άνθρωπος έχει μοναδικό δακτυλικό αποτύπωμα το οποίο το ξέρουμε όλοι από τις ταυτότητες, έτσι έχει και κάτι ακόμη μοναδικό πάνω του, τα μάτια του. Η κόρη του ματιού μας είναι ξεχωριστή από άνθρωπο σε άνθρωπο. Μια κάμερα που τοποθετείται στη βάση της οθόνης του υπολογιστή βαθμονομεί το βλέμμα του χρήστη, δηλαδή κλειδώνει τα σκιερά και τα φωτεινά σημεία όπως διαχέεται το φως μέσα στην κόρη του ματιού. Είναι πάρα πολύ απλό. Ανάλογα με το πού στρέφουμε το μάτι μας, πέφτει το φως από το χώρο και δημιουργούνται φωτεινά και σκιερά σημεία μέσα στην κόρη μας. Εκείνη λαμβάνει την πληροφορία αλλά και εκπέμπει κάποιο φως προς τα έξω. Αυτό το φως το ανιχνεύει η κάμερα που λειτουργεί ως μεταφραστής - αντάπτορας βλέμματος».

Το αποτέλεσμα, σύμφωνα με την εκπαιδευτικό, είναι ο χρήστης του EyeHarp, κοιτάζοντας έναν κύκλο όπου κάθε χρώμα είναι μια διαφορετική νότα, να παράγει τον αντίστοιχο ήχο. «Μαθαίνουμε στους μαθητές μας χρώματα, αλληλουχίες χρωμάτων που είναι πιο απλό για την νοητική κατάσταση στην οποία βρίσκονται. Έτσι εκείνοι μαθαίνουν να παίζουν τραγούδια αντί να μάθουν πεντάγραμμο και νότες» σημείωσε. Όπως, άλλωστε, είπε, ο δάσκαλος έχει τον ρόλο του καθοδηγητή ο οποίος βοηθά στην εξοικείωση του μαθητή με το λογισμικό, συνδέει την κάμερα

με τον υπολογιστή και τον εμπυχώνει για να συνεχίσει. Στο πλαίσιο αυτό, για τους νέους χρήστες που δεν έχουν εμπειρία, υπάρχουν αποθηκευμένα τραγούδια που καθοδηγούν το βλέμμα, ώστε να μην απογοητεύονται και να έχουν κίνητρο να συνεχίσουν.

Το πόσο γρήγορα μπορεί κάποιος να μάθει, αφορά τον ατομικό ρυθμό μάθησης του κάθε ανθρώπου. «Η Αλεξάνδρα Κερλίδου μέσα σε δύο μήνες έδωσε την πρώτη συναυλία στο 'Σταύρος Νιάρχος' χωρίς οπτική βοήθεια. Κατάφερε να θυμηθεί ένα τραγούδι από μνήμης. Έχουμε άλλα παιδιά που κατάφεραν σε 8 μήνες να παίξουν το πρώτο τους τραγούδι από μνήμης ενώ είμαστε περήφανοι ακόμη και για τους μαθητές μας που πήραν μέρος στη συναυλία του Μεγάρου Μουσικής την προηγούμενη εβδομάδα μετά από δύο χρόνια. Παίξαμε δύο τραγούδια», δήλωσε η κ. Βαρσαμά με ενθουσιασμό.

«Ένιωσα επιτέλους ότι για πρώτη φορά άκουσα την ψυχή μου»

Όσο για τις αντιδράσεις των παιδιών, η εκπαιδευτικός σημείωσε: «Η Αλεξάνδρα μου είπε: 'όταν άκουσα πρώτη φορά τη μελωδία που παρήγαγα με τα μάτια μου, ένιωσα επιτέλους ότι για πρώτη φορά άκουσα την ψυχή μου'. Ο Κωνσταντίνος που ήταν ένα παιδί που κινούταν μέχρι πρόσφατα και μέσα σε τρία χρόνια έχασε όλη την κινητικότητά του, λόγω της αμυοτροφικής σκλήρυνσης και ξέρουμε ότι στα επόμενα δύο με τρία χρόνια πιθανόν να μην ζει, μας είπε: 'δε θέλω να χάσω καμία ευκαιρία, είναι η ευκαιρία να είμαι ακόμη ζωντανός και να το δηλώνω'. Όλα τα παιδιά χαίρονται πάρα πολύ. Ένας μαθητής, ο Φίλιπ είπε: 'επιτέλους δεν είμαι θεατής. Κουράστηκα να τους βλέπω'. Το πιο αστείο πάλι που έχω ακούσει είναι: 'πάλι καλά που φέρατε αυτή την τεχνολογία γιατί δε θέλω να μου διαβάσουν άλλα παραμύθια. Κουράστηκα να τα ακούω'..».

Συνολικά, όπως είπε, η χρήση του λογισμικού επιφέρει μια πολύ μεγάλη αλλαγή στη ζωή όσων το χρησιμοποιούν, καθώς αλλάζει ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους και αισθάνονται πλέον ανεξάρτητοι να κάνουν κάτι μόνοι τους. «Σκεφτείτε έναν άνθρωπο που δεν κινείται από το λαιμό και κάτω και είναι πλήρως εξαρτώμενος από τον φροντιστή του, ξαφνικά να μπορεί να παίξει μουσική, να εξασκείται, να έχει το δικό του χόμπι. Και αυτό φυσικά εξελίσσεται και όταν φτάσει σε έναν ικανοποιητικό βαθμό, μπορεί πλέον να συμμετέχει σε μουσικές ομάδες, σε συναυλίες», σχολίασε.

«Έχουμε παιδιά που ξαφνικά έχουν αρχίσει να παίζουν μουσική, να παίρνουν μέρος σε συναυλίες, να κάνουν ταξίδια, να κάθονται σε τραπέζια, να κοινωνικοποιούνται, να είναι ενεργά μέλη της κοινωνίας. Αν λοιπόν μιλάμε για συμπερίληψη και για μια ισότιμη πρόσβαση στην κοινωνία, τι άλλο καλύτερο υπάρχει από αυτό;», πρόσθεσε.

Νέο πρόγραμμα εκμάθησης γραφής με τα μάτια

Στο ίδιο μήκος κύματος η κ. Βαρσαμά γνωστοποίησε ότι ξεκινάει ένα νέο πρόγραμμα εκμάθησης γραφής με τα μάτια. «Πλέον είμαστε στην ευχάριστη θέση να έχουμε μαθητές που επικοινωνούν όπως επικοινωνούμε εμείς αυτή τη στιγμή, γράφοντας άρτια με τα μάτια καθώς ο υπολογιστής τους δίνει την ευκαιρία να διαβάσει η google αυτά που έχουν γράψει. Άρα ουσιαστικά αποκτούν και επικοινωνία και φωνή», είπε. Χαρακτήρισε πραγματικά απίστευτο το γεγονός και τόνισε: «καταλαβαίνει κανείς ότι όταν το σώμα δεν μπορεί, το μυαλό βρίσκει άλλο τρόπο».

«Και εμείς οι εκπαιδευτικοί έχουμε κάνει ένα μεγάλο λάθος»

Παράλληλα η κ. Βαρσαμά είπε ότι και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί έχουν κάνει ένα μεγάλο λάθος στην εκπαίδευση θεωρώντας ότι αυτοί οι μαθητές ήταν μη εκπαιδεύσιμοι. «Προσπαθούσαμε αλλά δεν είχαμε την ανατροφοδότηση ώστε να ξέρουμε αν πηγαίνουμε καλά ή όχι. Τώρα πλέον έχουμε κατακτήσει και αυτό το κομμάτι. Βλέπουμε ότι νοητικά ένας μεγάλος αριθμός -όχι όλοι αλλά πολλοί μαθητές που πιστεύαμε ότι δεν καταλαβαίνουν, δεν αντιλαμβάνονται, δεν αντιδρούν - ξαφνικά γράφουν με τα ίδια τους τα μάτια και μπορούμε και επικοινωνούμε», εξήγησε, παρατηρώντας ότι «μπροστά σε όλους αυτούς τους ανθρώπους εμείς πριν μιλούσαμε σαν να μην υπήρχαν...». Κλείνοντας μίλησε στο ΑΠΕ - ΜΠΕ με θερμά λόγια για όλους εκείνους τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς που, όπως ανέφερε, όταν πια δεν είχαν καμία ανταπόκριση από πουθενά, συνέχισαν να εκπαιδεύουν τα παιδιά μόνοι τους....

voria.gr